

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 10-Dekabr 2021
Ma'qullandi: 15-Dekabr 2021
Chop etildi: 20-Dekabr 2021

KALIT SO'ZLAR

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, xalqaro huquqlar, an'ana va qadriyatlar, umuminsoniy tamoyillar.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi O'zbekistonning ham ichki, ham tashqi hayotida muhim o'rin tutgan ushbu hujjat kelajak yo'llarimizni nurli mayoq singari yoritib, bizni yangi istiqbollar sari boshlab bormoqda. U xalq ruhiy holatini, ijtimoiy ongini va milliy madaniyatini to'la aks ettirgani bilan ham qadrlidir. Unda asrlar mobaynida ushalmas armonga aylanib kelgan an'ana va qadriyatlarimiz o'z bo'y-bastini qayta tiklab, xalqaro huquqlarimiz qonun yo'li bilan himoyalanaadi, ertangi kun tinchligi va el omonligi yuksak qadrlanaadi.

41-modda o'zining xalqchilligi, umuminsoniy tamoyillarga mosligi bilan alohida tahsinga loyiqdir. Dunyoda eng

KONSTITUTSIYA-MENING NIGOHIMDA

Gulchejra Xo'janova¹, Po'latova Go'zal²

¹ filologiya fanlari nomzodi, TDYU qoshidagi akademik litseyning O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi mudiri, ² TDYU qoshidagi akademik litseyning 2-bosqich 7-guruh o'quvchisi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.5812852>

ANNOTATSIYA

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi xalqimiz boy merosi va qadriyatlarining yorqin ifodasi sifatida maydonga keldi. Asosiy Qonunimiz mustaqillik biz uchun bergan hur fikr, yuksak tafakkur mahsulidir. Uning o'ziga xos jihatlaridan biri shundaki, u umuminsoniy qadriyatlar qatorida xalqimizning mehr-oqibat, or-nomus, iffat va hayo, odamiylik, muruvvat va saxovat kabi bebaho milliy qadriyatlarini ham o'z mazmun-mohiyatiga singdirgan. Ushbu maqolada konstitutsiyamizning milliy ruhda umuminsoniy tamoyillargaasoslanib, xalq erkinligi va farovonligini ko'zda tutib yozilganlini yana bir bor tahlil qilmoqchimiz.

yaxshi va xayrli ishlardan biri ilm olishdir. Hech bir zamonda ilmu ma'rifatga yomon ko'z bilan qaralmagan. Ilm- barcha ezgu niyatlarning kaliti ekan, inson faqat ilm bilan o'z kamolotiga erishadi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, Konstitutsiyaning ushbu moddasida: **"Har kim bilim olish huquqiga ega. Bepul umumiy ta'lim olish davlat tomonidan kafolatlanadi.**

Maktab ishlari davlat nazoratidadir" (O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, - Toshkent:"O'zbekiston", 2019,16-bet)-deya muhrlab qo'yilishi bejiz emas. Bunday kafolat bizning qadimiy qadriyatlarimizni qayta jonlantiradi va millatni komillik pillapoyalari sari yetaklaydi.

Ma'lumki, milliy an'analarimizga binoan insonlardagi vatanparvarlik hissi, mardlik va halollik, to'g'rilik va poklik kabi fazilatlar, eng avvalo, oila quchog'ida shakllanadi. Konstitutsiyaning 63-moddasida: **"Oila jamiyatning asosiy bo'g'inidir hamda jamiyat va davlat muhofazasida bo'lish huquqiga ega.**

Nikoh tomonlarning ixtiyoriy roziligi va teng huquqliligiga asoslanadi"-

deb ko'rsatib o'tiladi. Bu da'vat oilaga jiddiy e'tibor berishni va har bir ota-ona o'z farzandlari tarbiyasiga mas'ul bo'lishini taqozo etadi.

Eng xalqchil va insonparvarlik negizlariga mos keladigan moddalardan biri 66-moddadir. Unda ota-ona va farzand munosabatiga katta ahamiyat berilgan. Xuddi ana shu talqinlarning o'zi ham Asosiy Qomusimizning o'ziga xosligini, ma'naviy boy mazmunga ega ekanligini asoslab turibdi: **"Voyaga yetgan, mehnatga layoqatli farzandlar o'z ota-onalari haqida g'amxo'rlik qilishga majburlar"**. Bunday majburiyatning Konstitutsiyada belgilab qo'yilishi yoshlar zimmasiga katta mas'uliyat yuklaydi. Xalqimizda "bola boshidan" degan ibora shunchaki aytilmagan. Kimki bolasiga yoshligidan (agar lozim topsa ona qornidayoq) to'g'ri tarbiya bersa, o'zi ham bir umr mehrga zor bo'lmaydi. Negaki, oilada farzand ota-ona munosabatlariga qarab ulg'ayib boradi. Shunday ekan, bolalarimiz yuragida mehr va muhabbat tuyg'ularini qaror toptirish-biz kattalarning asosiy vazifamiz bo'lmog'i kerak.

O'zbekiston yer yuzidagi eng qadim, shu bilan birga eng uzoq o'tmishga ega bo'lgan yurtlar qatoriga kiradi. Mana shu jihatning o'zi ham o'zbek milliy qadriyatlarining qadim zamonlarga borib

taqalishini ko'rsatib turibdi. Asosiy Qonunimiz bizning uzoq o'tmishimizga tayanib, o'sha ulug' qadriyatlarimizni yuzaga chiqarish uchun o'z sahifalaridan keng o'rin ajratgani uning milliylikini ta'minlagan.

Qadimgi yozma manbalarda e'tirof etilishicha, o'zbek xalqi o'z qadriyatlari bilan birga kamol topib, ulardan ilhomlanib, cheksiz tafakkur olamini boyitib kelgan. Har qaysi davrning o'ziga xos imkon va talablari qadriyatlarimizning sayqallashuviga xizmat qilganligini ham aytib o'tish joizdir.

Mustaqillik bizga erkinlik, hurlik va ozodlik shabadalarini in'om etish bilan birga eng muqaddas qadriyatimizni ham qaytarib berdi. Hatto ayrim qadriyatlarimiz davlatimiz tomonidan umumxalq bayrami sifatida nishonlanib, dam olish kuni deb e'lon qilindi (Navro'z, Ramazon va Qurbon hayitlari kunlari).

Odamlarning bir-birlariga muruvvat ko'rsatishi, mehr-oqibatli bo'lishi o'zbek xalqining unutilmas qadriyatlaridan hisoblanadi. Istiqolning dastlabki kunlaridanoq davlatimiz aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamini har tomonlama g'amxo'rlik bilan muhofaza qilishga e'tiborni kuchaytirdi. Muruvvat ko'rsatish-ezgu qadriyat ekanini, ehson qilish-savob ish bo'lishini unutilishga hech kimning haqqi yo'q. Zero, Konstitutsiyamizda ham bular o'z aksini topgan.

Yurtimizda tinchlik va barqarorlik mavjud bo'lib, Konstitutsiya bizning qonuniy erkinligimizga rahnamo ekan, elim deb, yurtim deb yonib yashamoqning fursati keldi. Necha asrlar orzu qilingan va bugungi kunda erishib turganimiz-ISTIQLOL shamollari bizga qanot va madad bo'lishi shubhasizdir. Davlatimiz rahbari haqli ravishda ta'kidlaganidek:

“Konstitutsiyamiz har bir fuqaroning ongi va qalbidan chuqur joy olgan, ularning huquq va erkinliklarini to‘liq kafolatlaydigan haqiqiy hayot qomusiga aylanmog‘i lozim”¹.

Bobokalonimiz, buyuk sarkarda-Amir Temur ta‘kidlaganidek, Qonun hukmron joyda erkinlik bo‘ladi”. Haqiqatdan ham, insonlar belgilangan tartib qoidalarga amal qilsa, ularning hayoti adolatli va farovon bo‘ladi. Jamiyatda erkinlik va sog‘lom huquqiy muhit shakllanadi.

Shu o‘rinda, ushbu bag‘ishlov bilan so‘zimni yakunlamoqchman.

O‘ZBEKISTON²

(Bag‘ishlov)

Ajib dunyolarni qilmasman havas,
Kim ham o‘z diyorin jannatim demas.
Menga faqat o‘zing omon bo‘lsang bas,-
Har damim quvonchdir, har kunim bayram,
Ey, nurlı bo‘stonim-hur O‘zbekiston!

Bu qanday sharafki-senda tug‘ildim,
Ko‘z ochgan kunimdan baxtga yo‘g‘rildim.
Sen-onam, sen-otam ekaning bildim,-
Sen borsan-munavvar menga keng olam,
Ey, jonu jahonim-hur O‘zbekiston!

Olam uzra balqqan oftob jamolsan,
Kurrai zaminga yoqut hilolsan,
Manglayimga bitgan mangu iqbolsan,-
Shunday durdonasan, shundayin o‘ktam,
Ey, moviy osmonim-hur O‘zbekiston!

¹ Sh.Mirziyoyev 2019-yil 8-dekabrda so‘zlagan nutqidan

² Gulchehra Xo‘janova, TDYU qoshidagi akademik litsey kafedra mudiri, filologiya fanlari nomzodi

Baxmal vodiylaring-uzuk ko‘zidur,
Binafsha bog‘laring-jannat o‘zidir,
Dovrug‘u shuhrating- o‘zbek yuzidir,-
O‘xshashi topilmas, tengi yo‘q o‘lkam,
Ey, bitmas dostonim-hur O‘zbekiston!

Omon bo‘l! Porlasin tole quyoshing,
Elsevar Yurtboshi yoniq yo‘ldoshing,
To‘ylardan chiqmasin hech qachon
boshing!

Buyuk kelajakka borurman ildam,-
Qomusim men bilan, Sen bilan ertam,
Ey, taxti ravonim-hur O‘zbekiston!

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.-Toshkent "O'zbekistan" 2021
2. Abu Abdulloh Muhammad ibn Ismoil Al-Buxoriy Al-jomi' as-sahih. 4-jild.-Toshkent, 1997.
3. Alisher Navoiy. Asarlar. 15-tom.-Toshkent, 1968.
4. Alisher Navoiy . Mukammal asarlar to'plami. 14-tom.Toshkent, "Fan", 1998.
5. Ahloq-odobga oid hadis namunalari.-Toshkent, 1990.
6. Ahmad Yugnakiy "Hibat-ul haqoyiq"-Toshkent, 1971.
7. Inog'omjonova Z. Mustaqillik konstitutsiyasi sud-huquq islohotlarining poydevori. TDYI axborotnomasi. 2007, 5-son.
8. Odilqoriyev X. Konstitutsiya-huquqiy tafakkur va ma'naviy salohiyat ko'zgusi.
9. TDYI axborotnomasi. 2007, 5-son.
10. To'xliyeb B Yusuf xos Hojibning "Qutadg'u bilik" asari.-Toshkent, 1991.
11. Usmonov M. Milliy g'oyaning huquqiy asoslari. TDYI axborotnomasi. 2007, 5-son.
12. Usmonov Turar. Tasavvuf tarixi.-Toshkent, 1999/
13. Xo'janova G. "Hibat ul-haqoyiq" haqiqatlari.- Toshkent, "G'. G'ulom", 2001